Gemeente Voorschoten

Raadsvoorstel

Zaaknummer:	Z/24/093330/426789
Datum collegebesluit:	28 januari 2025
Datum commissievergadering:	13 februari 2025
Datum raadsvergadering:	6 maart 2025

Soort Voorstel:	Raadsvoorstel
Onderwerp:	beleidsplan sociaal domein
Portefeuillehouder:	Wethouder Schokker
Programma:	sociaal domein

Kernboodschap:

Het beleidsplan sociaal domein 'Voorschoten, goed voor elkaar' beschrijft aan welke thema's binnen dit domein de komende periode wordt gewerkt. In de beleidsagenda is vervolgens uitgewerkt hoe deze thema's de komende periode worden uitgewerkt en hoe dit wordt gemeten zodat eventueel kan worden bijgestuurd.

Bijlagen:

1	beleidsplan sociaal domein 'Voorschoten, 'goed voor elkaar'
2	beleidsagenda
3	wetgeving en beleid sociaal domein
4	participatie partners
5a	aanbiedingsbrief advies beleidsplan Sociaal Domein
5b	advies Adviesraad Sociaal Domein Voorschoten
6	brief aan de Adviesraad Sociaal Domein Voorschoten

Beslispunten:

De raad besluit:

1. Het beleidsplan sociaal domein 'Voorschoten 'Voorschoten, goed voor elkaar', vast te stellen.
2. De beleidsagenda (bijlage 1 bij beleidsplan) te hanteren als sturingsinstrument voor onze toekomstige beleidsmatige inspanningen.

3. Het college op te dragen in 2025 een beleidsmonitor te ontwikkelen op basis waarvan de raad periodiek wordt geïnformeerd.
4. Op basis van de beleidsanalyse in het beleidsplan de volgende beleidsinhoudelijke prioriteiten vast te stellen
    - 4.1 Jeugd
        - 4.1.1 Terugdringen gebruik verdovende en/of verboden middelen
        - 4.1.2 Terugdringen schooluitval en thuiszitten
        - 4.1.3 Kinderen in kwetsbare gezinssituaties
    - 4.2 Volwassenen
        - 4.2.1 Terugdringen problematisch gebruik verdovende en/of verboden middelen
        - 4.2.2 Tegengaan eenzaamheid
        - 4.2.3 Mentale problematiek
    - 4.3 Ouderen
        - 4.3.1 Tegengaan van eenzaamheid
        - 4.3.2 Stimuleren deelnemen aan dagelijkse activiteiten.
        - 4.3.3 Dementie-gerichte activiteiten
    - 4.4 Algemeen
        - 4.4.1 Voorkomen huiselijk geweld

Click or tap here to enter text.

Inleiding en samenvatting

Het beleidsplan sociaal domein *'Voorschoten, goed voor elkaar'* biedt een integraal kader voor de uitvoering van beleid binnen het sociaal domein in Voorschoten. Dit plan bouwt voort op het vorige beleidsplan 'Iedereen doet mee' en de maatschappelijke agenda 'Samen werken, samen delen, samen sterker' uit 2019. De visie en de maatschappelijke doelen zijn onveranderd gebleven en in de startnotitie 'Kaders actualisatie beleidsplan sociaal domein' zijn zij herbevestigd door de gemeenteraad. Het kader van het vorige beleidsplan vormt daarmee de basis voor dit nieuwe beleidsplan. Dat betekent niet dat alles hetzelfde blijft. Dit beleidsplan biedt meer inzicht in de wijze waarop het sociaal domein is georganiseerd (zowel lokaal als regionaal) en waar de ruimte ligt om lokale keuzes te maken. Wij geven ook een helder overzicht van de maatschappelijke doelen, de maatschappelijke resultaten, wat wij er voor gaan doen en hoe wij dit gaan meten. Al met al ligt er een stevig en maatschappelijk breed gedragen richtinggevend kader waarmee de gemeente de komende jaren beleid kan gaan uitvoeren voor de Voorschotenaren.

Beoogd effect

Met het vaststellen van Het beleidsplan beoogt de raad te werken aan:

- De bevordering van zelfredzaamheid en regie van inwoners;
- De ondersteuning van gezonde en veilige ontwikkeling van kinderen en jongeren;
- Het versterken van sociale cohesie en een veilige leefomgeving;
- Het bijdragen aan een duurzaam en betaalbaar stelsel voor hulp en ondersteuning.

Argumenten

Zoals gezegd bouwen wij voort op bestaande kaders. Gelijktijdig willen wij met dit kader een meer inspirerend, integraal, verbindend en concreet verhaal brengen. Een verhaal waarin de raad zich herkent, waaraan partners zich willen verbinden en waarop het college regie kan voeren. Wij hebben nieuwe elementen in dit beleidsplan geïntroduceerd die onze ambitie op dit pad ondersteunen.

1.1 Het maken van keuzes op grond van beleidsanalyse.

Wij hebben ons streven om meer vanuit de beleidsanalyse te (leren) werken als uitgangspunt genomen bij dit beleidsplan. Om deze reden hebben wij de beleidsanalyse als basis genomen voor onze beoogde resultaten. Zonder goede beleidsanalyse blijft beleid abstract en moeilijk toetsbaar op resultaat. Door te werken vanuit een onderbouwd begrip van de werkelijke situatie kunnen we ons gemeentelijk handelen concreter maken. We maken concrete keuzes zoals in de beleidsagenda opgenomen (bijlage 1 van het beleidsplan, bijlage 2 van de besluitvormingsstukken).

1.2 Werken met streefwaarden als toetssteen voor maatschappelijk rendement

Wij werken aan een beheerste kostenontwikkeling, heldere maatschappelijke doelen en concrete meetbare resultaten. Wij werken met streefwaarden op beleidsindicatoren als toetssteen voor maatschappelijk rendement. Vanuit het beleidsplan hebben wij een beleidsagenda opgesteld, die is voorzien van streefwaarden, waarmee wij onszelf en onze partners een meetbare ambitie opleggen. Zij zijn gebaseerd op cijfers van de regio en regiogemeenten. Zij vormen een goede benchmark. Wij gebruiken ze niet als afrekenmechanisme, maar als stimulans om energie en gerichte actie op te organiseren. De streefwaarde fungeert hierbij als toetssteen voor de kwaliteit van onze inspanningen en ingezette beleidsinstrumenten. Dit kan leiden tot bijsturing en zo maken wij de cyclus rond.

Dit cijfer wordt niet gebruikt als afrekencijfer. We hebben niet de illusie dat de samenleving volledig maakbaar is. Wel helpt het ons de lat hoog te blijven leggen, gericht met onze partners in gesprek te blijven en te leren wat wel werkt en wat niet en daar op bij te sturen. Het voedt ook onze analyse en hiermee krijgt beleidsontwikkeling in het sociaal domein een cyclisch karakter vanuit lerend perspectief. Dit zien wij vooral als gewenst toekomstbeeld, waar wij de komende jaren in willen groeien.

1.3 Werken in partnerschap

Dit beleidsplan is in partnerschap tot stand gekomen met onze maatschappelijke partners; de GGD, Samen gezond Voorschoten, Voorzorg, Buurthuis de Boschbloem, Buurthuis Alettahof, de bibliotheek en Voorschoten voor Elkaar. Formeel is dit het beleidsplan van de gemeente, maar wij hebben nadrukkelijk het draagvlak voor het plan opgezocht. Als gemeente gaan we nog meer investeren in onze netwerken en relaties. Principes van de (her)nieuw(de) samenwerking zijn:

- Gedeelde verantwoordelijkheid: samen met partners maken wij analyses van sociale vraagstukken en formuleren wij passende, gedragen (beleids)interventies;
- Transparantie: open communicatie en heldere afspraken vormen de basis van samenwerking;
- Flexibiliteit: we spelen snel in op veranderingen en signalen vanuit de samenleving en verwachten dit ook van onze partners, alsook initiatief en pro-activiteit om er naar te handelen.

1.4 Breed kijken naar maatschappelijke vraagstukken

Het sociaal domein als zodanig bestaat eigenlijk niet. Er is geen heldere afbakening. In (bijlage 2 van het beleidsplan, bijlage 3 van de besluitvormingsstukken) zijn alle wetten opgenomen die betrekking hebben op het sociaal domein. Dat zijn er veel. In de bijlage zijn ook landelijke programma's opgenomen. Dit alles moet beleidsmatig worden vertaald en georganiseerd. Dat is een niet te onderschatten opgave voor gemeenten, zo ook de onze. Toch hebben wij gemeend voor dit beleidsplan een breed perspectief te hanteren, met hierbij ook nadrukkelijke aandacht voor de uitvoering van het sociaal domein. In opzet hebben wij gekozen voor een integrale, themagerichte benadering van sociale vraagstukken. Wij willen over de schotten van de beleidsvelden heen kijken en aansluiting vinden bij het leefwereldperspectief van onze inwoners. Om deze reden hebben wij ook ruimtelijke thema's die het sociaal domein raken, betrokken bij dit beleidsplan. Het nieuwe beleidsplan gaat ook nader in op de wijze waarop het sociaal domein lokaal en regionaal is georganiseerd.

1.5 Rolneming gemeente vanuit regievoering

In het verleden heeft Voorschoten veel taken binnen het sociaal domein uitbesteed aan externe partijen. Hoewel dit in bepaalde gevallen efficiënt was, heeft het ook geleid tot versnippering, verminderde betrokkenheid en een gebrek aan samenhang in de uitvoering. We erkennen dat de gemeente een meer sturende rol moet aannemen om beter aan te sluiten bij de behoeften van onze inwoners. We kiezen nu voor een vorm waarin de gemeente nadrukkelijker regie voert over het geheel, meer betrokken is bij de uitvoering en samenwerkt met maatschappelijke en gecontracteerde partners op basis van gedeelde verantwoordelijkheid. Dit betekent niet dat we als gemeente alle taken zelf uitvoeren, maar wel dat we actief betrokken zijn bij het formuleren van beleid, het stellen van prioriteiten en het bewaken van de uitvoering. Kennis, ervaring en middelen worden meer gedeeld. Helder opdrachtgeverschap en het kunnen voeren van regie op het netwerk zijn belangrijk.

1.6 Financiële beheersbaarheid

Door duidelijke keuzes, meetbare doelen en regieneming wordt gestuurd op kostenbeheersing. Het sociaal domein is voortdurend in ontwikkeling. Tijdens het proces van het opstellen van het beleidsplan hebben zich alweer nieuwe ontwikkelingen voorgedaan. Ons beleid moet zich voortdurend kunnen aanpassen om mee te bewegen met de ontwikkelingen. De missie, visie en maatschappelijke doelen blijven ondanks deze ontwikkelingen overeind staan en zijn afgelopen jaren ongewijzigd gebleven, daarom kent dit beleidsplan ook geen einddatum. Het plan wordt zoals gezegd meer cyclisch in plaats van lineair, wat maakt dat het langer actualiteitswaarde zal houden.

Er wordt in 2025 een beleidsmonitor ontwikkeld op basis waarvan de raad vervolgens jaarlijks kan worden geïnformeerd. Dat instrument is nu nog niet beschikbaar. Het vraagt een organisatorische impuls en goede ondersteuning van digitale systemen. Zo is er nog geen cliëntvolgsysteem voor Wmo en Jeugd. Deze aanbesteding loopt. In het meest positieve scenario is het 1 januari 2026 operationeel. Een dashboard voor de inzet van regionale jeugdhulp is in verdere ontwikkeling. De toegang tot hulp en ondersteuning is hernieuwd ingericht. Ook dit vraagt tijd om de effecten er van te kunnen duiden. Voorts zijn de in de beleidsagenda opgenomen streefcijfers gebaseerd op externe bronnen die periodiek, soms pas over meerdere jaren, worden gemonitord. Dat maakt kortcyclisch (bij)sturen een uitdaging en vraagt nadere verkenning. Vanzelfsprekend blijft voor de raad sturing en verantwoording primair plaatsvinden via de reguliere P&C-producten. De beleidsmonitor zal ook informatie verschaffen over de Wmo. De eerder door de portefeuille gedane toezegging om te komen tot een Wmo-dashboard (toezegging 368) krijgt vorm binnen de bredere beleidsmonitor. Hiermee is aan de toezegging voldaan.

1.7 Werken met een plan met actualiteitswaarde

Er is de afgelopen jaren veel gebeurd en nog steeds gaande in de wereld met ook gevolgen voor Voorschoten. Zo was er de Coronapandemie, worden aan de grenzen van Europa oorlogen gevoerd met bij bijkomend opvangvraagstuk voor ook de gemeente Voorschoten, is de inflatie onverminderd hoog, alsook de energiekosten, blijft de woningnood toenemen, is er krapte op de arbeidsmarkt waardoor publieke dienstverlening onder druk kan komen te staan en is er, niet te vergeten de nasleep van de toeslagenaffaire in de kinderopvang. Door deze ontwikkelingen kan het vertrouwen van de inwoner in de overheid, en hierbij ook het vertrouwen in de gemeente Voorschoten, zijn afgenomen. Het alsmaar uitbreidend gemeentelijk takenpakket op het sociaal domein, de hoge coördinatielasten van de complexe (regionale) samenwerkingsarrangementen en de schaarste in uitvoeringscapaciteit blijven een punt van aandacht. We moeten ons slimmer op het sociaal domein organiseren. Daar werken wij al aan. Enkele in het oog springende voorbeelden zijn de volgende:

- Per 1 januari 2023 zijn wij overgestapt naar de inkoopsamenwerking maatschappelijke ondersteuning met de Leidse/Holland Rijnlandregio en per 1 januari 2024 zijn wij overgestapt naar de jeugdhulpregio Holland Rijnland, waarmee meer coherentie is ontstaan in de regionale samenwerkingsarrangementen.
- In de nieuwe organisatiestructuur van de gemeente Voorschoten is de nieuwe functie van gebiedsregisseur opgenomen, waarmee wij meer aansluiting willen vinden bij wat er

speelt en leeft in onze gemeente. In het beleidsplan zien wij een gedifferentieerd beeld tussen wijken. Met de gebiedsregisseurs willen we gerichter inspelen op wat er in specifieke wijken nodig is.

- Met het herijkte toegangsmodel houden we de uitvoering van de Jeugdwet en Wmo onder regie van de gemeente en leggen we meer verbinding op uitvoeringsniveau met Werk en Inkomen. Wij verwachten hiermee tegen minimaal gelijkblijvende kosten meerdere voordelen te genereren en vooral inwoners zo snel mogelijk zo passend mogelijk te helpen.

De ontwikkelingen staan niet stil. Met alles wat er de komende periode op het gebied van het sociaal domein op de gemeente afkomt, zoals de Hervormingsagenda Jeugd, het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, het programma Ondersteuning en zorg voor ouderen en de doordecentralisatie Beschermd Wonen, hebben we in de schaarste aan middelen gerichte keuzes te maken. Deze middelen worden nog schaarser. De begroting 2025 van het sociaal domein omvat circa 35 miljoen euro. Ongeveer 10% van dit bedrag is direct beïnvloedbaar door de gemeente. Door de raad is vastgesteld per 2026 in totaal € 350.000,- binnen het sociaal domein om te buigen. Dat is een kleine 10% van het direct beïnvloedbare budget. Dit is een significante ombuiging en onderstreept, naast organisatorische ingrepen als de toegang, het belang van het werken met een geprioriteerde beleidsagenda.

Op basis van de beleidsanalyse uit het beleidsplan zien wij voor de komende jaren in Voorschoten de volgende prioriteiten.

Jeugd

- Terugdringen gebruik verdovende en/of verboden middelen (drugs, roken, vapen en alcohol)
- Terugdringen schooluitval en thuiszitten
- Kinderen in kwetsbare gezinssituaties

Volwassenen

- Terugdringen problematisch gebruik verdovende en/of verboden middelen (drugs, roken, vapen en alcohol)
- Tegengaan eenzaamheid
- Mentale problematiek

Ouderen

- Tegengaan eenzaamheid
- Stimuleren van deelname aan dagelijkse activiteiten wordt door fysieke en/of mentale problemen beperkt. Gezinsverbanden lijken in Voorschoten wat losser (tweeverdieners, werken en wonen op afstand van ouders), wat ouderen kwetsbaar(der) maakt.
- Dementie

Huiselijk geweld is een algemeen probleem dat ook in Voorschoten aandacht blijft vragen.

Door deze onderwerpen als prioritair te benoemen geven wij aan dat de inzet en capaciteit vanuit de gemeente in eerste instantie ten behoeve van deze zaken wordt ingezet. Dat betekent dat, indien beschikbare capaciteit en middelen knellen, wij voorrang geven aan onze inzet op bovengenoemde onderwerpen. Via de eerder genoemde beleidsmonitor informeren wij u in het jaar 2026 en verder over de voortgang.

Wij zien de (gemeentelijke) overheid overigens niet als oplossing voor alle problemen. Soms zit het in het leven tegen, tegenslagen horen bij het gewone leven. Bij het omgaan met tegenslagen speelt de eigen sociale omgeving een grote rol. Inwoners die met elkaar koffiedrinken, sporten, aan cultuur doen, elkaar helpen en zich actief inzetten zijn erg belangrijk voor het mentaal welbevinden. Plekken waar inwoners samenkomen zoals bibliotheek, activiteitencentra, buurthuizen, welzijnscentra, sportverenigingen en culturele organisaties willen wij dan ook faciliteren. Dit zijn of worden bij voorkeur ook plekken waar inwoners terecht kunnen die (tijdelijk) een steuntje in de rug nodig hebben, primair op bovengenoemde thema’s.

Essentieel zijn voor ons kortdurende en zo veel mogelijk groepsgerichte lichte ondersteuning. Lokale lichte ambulante hulp als bijvoorbeeld het Odensehuis, de buurtbuddies, de POH jeugd, ambulante jeugdhulp blijven van groot belang.

Voorschoten is een hechte gemeenschap met veel inwoners die een steentje willen bijdragen. Wij vinden het belangrijk dat vrijwilligers zich ondersteund voelen en zich niet belemmerd voelen door administratie of regels om zich in te zetten voor een ander. Vele handen maken licht werk.

Alles overziende ademt het beleidsplan een meer diepgaand en dynamisch perspectief uit dat ook als inspiratiebron dient om er gezamenlijk de schouders onder te zetten. Het plan moet worden gezien als kapstok waar de rest van het beleid op het sociaal domein aan is opgehangen. Beleidsplannen op specifieke beleidsterreinen liggen in lijn met of worden in lijn gebracht met dit overkoepelende beleid. Zo waarborgen wij de samenhang, ook ten aanzien van

programma’s als het landelijke Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het landelijke Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Kanttekeningen
Kanttekeningen worden betrokken bij de paragraaf financiën.

Inwonersparticipatie en communicatie
Bij het opstellen van het beleidsplan in 2023 is er een participatietraject geweest. Er is voor gekozen om dit traject niet volledig opnieuw door te lopen. De destijds geleverde inbreng is wel gebruikt.

Er is het afgelopen half jaar bij het totstandkomingsproces stevig ingezet op partnerconsultatie en het realiseren van een breed draagvlak. Dit omdat wij de komende periode willen werken aan een nog hechter netwerk van partnerrelaties in de preventieve sfeer. Er zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd met maatschappelijke partners om analyses te delen, te duiden en inbreng te leveren. In bijlage 3 van het beleidsplan, bijlage 4 van de besluitvormingsstukken is aangegeven met welke partners is gesproken, welke inbreng zij hebben geleverd en hoe deze inbreng is verwerkt in het beleidsplan. De continue inbreng vanuit de praktijk is en blijft een belangrijk onderdeel als de beleidsagenda straks verder wordt uitgevoerd. (Tussentijds) evalueren en met elkaar in gesprek blijven, is nodig om in te kunnen spelen op ontwikkelingen in de samenleving en eventueel bij te sturen. Dit lukt ons alleen door voortdurend samen te werken met onze partners en de komende periode gaan wij dan ook hierover periodiek met hen in overleg.

Ook met de Adviesraad Sociaal Domein (ASDV) is de afgelopen periode een uitgebreid proces doorlopen. Op 21 mei en 15 juli 2024 is er formeel overleg gevoerd. Op 6 december 2024 is een formele adviesaanvraag aan de Adviesraad Sociaal Domein gestuurd. Op 18 en 23 december 2024 is er overleg gevoerd. Op 13 januari jl. is het advies van de Adviesraad ontvangen. Dit advies is als bijlage 5 bijgevoegd. Wij zijn verheugd dat de essentiële voornemens worden ondersteund. De antwoordbrief aan de Adviesraad met onze volledige reactie is als bijlage 6 bijgevoegd.

Met de uitkomsten en het verwerken van inbreng van deze participatie ligt er een door alle partners gedragen plan voor met thema’s die de komende periode worden uitgewerkt.

Financiën
Er is een blijvende zorg van financiering. De financiële middelen vanuit het Rijk blijven zeer onzeker na 2026 (ravijnjaar). Naar verwachting zal de meicirculaire meer inzicht geven. Ook

moeten de door de raad vastgestelde taakstelling van €350.000,- in 2026 zijn verwerkt. Dit zal zijn beslag krijgen bij de Kadernota 2026. Het geheel legt stevige financiële druk op de ambities die spreken uit dit beleidsplan.

Aan het vaststellen van het beleidsplan zelf zijn geen financiële consequenties verbonden.

Juridisch kader

Artikel 2.1.2 Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Artikel 2.2 Jeugdwet
Artikel 147 lid 2 Gemeentewet

Risico's

Aan dit beleidskader zijn geen risico's verbonden, anders dan de genoemde zorg geuit in de paragraaf financiën.

Duurzaamheid

n.v.t.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

E.A. van Wattingen,
gemeentesecretaris

mw. drs. N. Stemerdink,
burgemeester

Besluit

Zaaknummer: Z/24/093330/426789

De raad van de gemeente Voorschoten;

Gelet op artikel 2.1.2 Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, artikel 2.2 Jeugdwet artikel 147 lid 2 Gemeentewet

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 januari 2025,

gelet op het aangenomen amendement 319,

besluit:

1. Het beleidsplan sociaal domein 'Voorschoten, goed voor elkaar', vast te stellen.
2. De beleidsagenda (bijlage 1 bij beleidsplan) te hanteren als sturingsinstrument voor onze toekomstige beleidsmatige inspanningen.
3. Het college op te dragen in 2025 een beleidsmonitor te ontwikkelen op basis waarvan de raad periodiek wordt geïnformeerd.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad van de gemeente Voorschoten,
gehouden op 6 maart 2025,

de griffier,

ValidSigned door Bert Jan Urban
op 12-03-2025

drs. B.J. Urban

de voorzitter,

ValidSigned door Nadine Stemerdink
op 12-03-2025

mw. drs. N. Stemerdink